

LA INDEPENDÈNCIA ÉS POSSIBLE

(DE MONTENEGRO A CATALUNYA)

Uriel Bertran i Arrué

Introducció

La creació de nous estats al món ha estat un procés imparable durant tot el segle XX i el que portem de XXI. Podríem afirmar, parafrasejant un vell text, que “un nou fantasma recorre Europa i el món”. Una constant històrica que ha anat posant fi, primer, als imperis medievals, després als estats imperialistes del bloc soviètic i proamericà conformats durant la guerra freda, i, que ara, qüestiona definitivament els vells estats-nació dominants sorgits dels imperis medievals europeus —Gran Bretanya, França i Espanya— El moviment sociopolític que lluita per la consecució d'aquest nou Estat l'anomenarem indistintament, segons el context històric i geogràfic, moviment nacional o d'alliberament nacional o moviment independentista o sobiranista.

Durant el segle XX i a l'inici del XXI quatre onades independentistes s'han succeït a Europa. A començaments del segle passat, amb la independència de Noruega, el 1905, Albània, el 1912, la primera onada de moviments nacionals que combaten els imperis medievals dinàstics. Abans, la independència de Grècia de l'Imperi Otomà, el 1829, i la de Bèlgica, el 1831, van ser un revulsiu per a l'autonomia d'Hongria, el 1849, i les independències de Bulgària, Romania Sèrbia i Montenegro, el 1878.

Després de la Primera Guerra Mundial, el 1918, les doctrines del president americà Woodrow Wilson i del revolucionari rus Vladimir Ilich Ulianov “Lenin”, de reconeixement del dret a l'autodeterminació —com a única via democràtica possible per a la resolució de conflictes entre nacions— posen les bases ideològiques per a la desmembració dels imperis austrohongarès, germànic i rus i van impulsar les independències d'Àustria, Txecoslovàquia, Polònia, Estònia, Lituània, Letònia, Finlàndia, Ucraïna, Geòrgia, Armènia, Azerbaidjan i Irlanda. Aquest context va esperonar la primera demanda d'autonomia política de Catalunya el 1918, que no va reeixir fins el 1932.

A principis dels anys noranta del segle passat, la tercera onada independentista es posà en marxa. Vam assistir a la desmembració del bloc soviètic en múltiples estats; L'URSS, Iugoslàvia i Txecoslovàquia van passar a la història. I la història s'obrí de nou a Letònia, Lituània, Bielorússia, Ucraïna, Moldàvia, Eslovènia, Croàcia, Bòsnia, Macedònia, Sèrbia-Montenegro, la República Txeca i Eslovàquia. Aquest procés encara no ha finalitzat, pendent de la solució definitiva per a Txetxènia, Kosovo i fins fa poc de Montenegro, que el

21 de maig de 2006 celebrà el seu referèndum d'autodeterminació amb l'aval de la Unió Europea. Va ser el primer referèndum d'aquestes característiques del segle XXI a Europa i donà la benvinguda a una nova nació independent. A l'espera del que succeeixi a Kosovo, la independència de Montenegro significa la quasi consolidació del mapa polític dels balcans i contribueix a la seva definitiva pacificació.

LA NOVA ONADA INDEPENDENTISTA

En els darrers deu anys, i a cavall de la globalització, s'ha iniciat la quarta i més novedosa onada independentista. La voluntat sobiranista s'ha estès de forma definitiva a nacions que formen part d'estats liberal-democràtics molt desenvolupats, com és el cas del Canadà o el Regne Unit, però que per la seva condició d'antics Estats nació no reconeixen dins les seves fronteres el dret a l'autodeterminació. El Quebec, Escòcia, Gal·les, Irlanda del Nord, Flandes, País Basc, els Països Catalans, Còrsega i Sardenya són les nacions que amb més possibilitats poden conformar aquesta nova fornada d'estats independents. Podem analitzar alguns casos que ens mostren el creixement clar i constant de la voluntat sobiranista en aquestes nacions en els últims deu anys:

Al Quebec es celebrà, l'any 1995, el segon referèndum d'autodeterminació de la seva història i al sí només li faltaren cinquanta mil vots per triomfar (el primer es va fer l'any 1980 amb un clar triomf de la opció unionista: el vot negatiu superà el 60% del total de vots emesos) . Aquest segon referèndum es saldà amb un resultat molt més ajustat, 49,6% sí enfront d'un 50,6% del no, i confirmà una clara tendència a l'alça de la voluntat independentista de la ciutadania quebequesa.

També a Europa hem confirmat el creixement de la voluntat sobiranista. A Escòcia, el 1997, es procedí a la "devolution" —procés pel qual es retornava part de la sobirania que Escòcia cedí, voluntàriament, el 1707, amb la creació del Regne Unit—. El referèndum que aprovà la constitució d'un parlament escocès fou guanyat de forma clara pels partidaris del sí. Aquesta opció la defensaren els partits socialdemòcrates de l'Scottish National Party i el Labour Party. Cal recordar que el 1979 ja s'intentà, via referèndum, la constitució d'un parlament escocès i que en aquella ocasió les forces conservadores unionistes s'imposaren i la seva creació no fou possible. L'any que ve, el 2007, les eleccions al Parlament escocès, que coincidiran amb el 300 aniversari de la creació del Regne Unit, el 1707 amb la "Union Act", són presentades pels partits nacionals escocesos com un plebiscit independentista. Una vegada més es demostra que l'assoliment d'un parlament autònom, lluny de sadollar les aspiracions de llibertat, les reforça perquè permet vincular el concepte de més sobirania al de més progrés, benestar i llibertat.

Prop d'Escòcia, a Irlanda del Nord i a la República d'Irlanda, el 1998, s'aprovà en referèndum el "Good Friday Agreement", els Acords de Divendres Sant, amb els quals es posà fi a dècades de conflicte armat i civil entre els republicans irlandesos i els unionistes britànics. L'acord reconeix explícitament el dret a l'autodeterminació de la ciutadania nordirlandesa i regula els procediments per a l'exercici d'aquest dret. Des de llavors, el Sinn Fein, l'històric partit que abandera la lluita per la unitat política de l'illa, no ha parat de créixer eleccions rere eleccions, tant al nord com al sud d'Irlanda. En la segona meitat de la dècada del noranta s'inicià al Regne Unit un qüestionament de la seva raó de ser com a Estat unitari. Un procés que s'ha accelerat en aquests últims anys i que pot acabar per desmembrar-lo.

En d'altres nacions sense estat d'aquest primer món europeu, els moviments nacionals han aconseguit durant aquests anys fites polítiques clau en el camí cap a la seva emancipació nacional i social. Flandes va aconseguir la reforma de la constitució belga i la transformació de l'Estat en federal, el 1993. A Gal·les, el 1997, es constituí, després de ser aprovat en referèndum, un parlament autònom. A Còrsega, el 2003, es va votar en referèndum per l'autonomia política de la illa. El moviment nacional va perdre per molts pocs vots la consulta popular feta arran del procés de pau —concretat en els "Acords de Matignon" de l'any 2000. Aquest procés de pau encara no ha finalitzat i s'ha de reprendre en els propers temps. A Catalunya, el 2005, el Parlament va aprovar el projecte de reforma de l'Estatut polític de Catalunya que va incloure el reconeixement nacional i la sobirania fiscal. Al País Basc, el 2006, s'ha iniciat un procés de pau amb el reconeixement del "Dret de decidir" com a eix central de la negociació política. Finalment, a Sardenya, el moviment independentista està prenent una renovada força amb l'assoliment de representació institucional i s'ha iniciat la campanya per a la reforma del minso Estatut d'autonomia sard.

Aquest fenomen ha contradit els intel·lectuals defensors de la pervivència del gran estat que sostenen que en estats democràtics avançats i en el context de globalització no hi ha lloc per a la creació de nous estats. Sota la tesi que aquesta és una reivindicació antimoderna i antihistòrica ens adverteixen que en un món que es globalitza i que es coordina a través d'organismes internacionals no té sentit la reivindicació independentista. I ha passat just el contrari; la seva tesi ha estat bandejada per la realitat. Més endavant analitzarem el perquè.

QUIN OBJECTIU COMÚ HA IMPULSAT AQUESTES QUATRE ONADES INDEPENDENTISTES?

L'objectiu final de la voluntat independentista és i ha estat en tots els casos la legítima aspiració de llibertat, de modernitzar i incrementar el benestar de la nació -de la societat nacional- , a través de l'instrument més eficaç: l'estat propi. Una voluntat de modernització i de construcció d'una societat justa amb igualtat d'oportunitats, que no ha estat possible d'assolir per la contínua i conscient discriminació d'aquesta nació per part d'una altra que monopolitza el poder de l'estat. La nació feble, finalment, no té altra alternativa que lluitar per la constitució del seu propi estat per poder realitzar l'ideal de societat justa, culte i pròspera de qualsevol país.

La força moral de l'independentisme és molt poderosa perquè té els seus fonaments en la voluntat de posar fi a unes discriminacions que es pateixen per raó de formar part d'un grup nacional: civils, econòmiques, lingüístiques, culturals... — i en poder aprofitar les possibilitats i beneficis que ofereix disposar d'Estat propi. En aquest sentit el pare del pensament neoliberal Friedrich A. Hayek, lluny de compartir projecte amb l'esquerra, també afirmava que *“quan l'Estat controla els instruments de l'economia és possible seguir una política de despiadada discriminació contra les minories nacionals mitjançant instruments de política econòmica, sense infringir mai la lletra de la protecció estatutària dels seus drets”*

Si atenem als elements que són determinants per a la constitució d'una societat justa i lliure —la distribució equitativa de la riquesa i dels mitjans per al desenvolupament econòmic i la modernització del país, un poder democràtic i descentralitzat, la garantia de les llibertats i els drets civils i el reconeixement de la diversitat i les identitats diferenciades — ens adonem que, individualment o conjunta, són condicions que no es compleixen o que no es van complir en els vells o actuals grans estats. Són les reivindicacions que els moviments d'alliberament nacional inclouen en el seu programa polític per construir el nou estat sobre aquestes bases.

En la guerra per la independència de Grècia, corresponent a la primera onada independentista, ja es mostra en tot moment les reivindicacions dels diferents grups socials que provoquen l'aixecament armat contra l'imperi Otomà. Per una banda trobem els camperols, escanyats per la pressió fiscal i el gens equitatiu repartiment de la terra. Un segon grup el representen els comerciants que es queixen de la capritxosa administració i, finalment, estan els emigrants, famílies il·lustres que han fugit a ciutats europees i organitzen societats secretes. Era, des dels diferents interessos socials, una guerra general contra l'agressiu govern de l'aparell burocràtic otomà. Entre els objectius fundacionals del nou estat que estableix el president Ioannis Kapodistrias trobem la

organització dels serveis públics, l'eliminació de la pirateria, la limitació del poder i la influència dels notables sobre el poble, l'assentament dels refugiats i el desenvolupament de l'agricultura. Tot un programa polític transformador, tenint en compte la realitat del moment històric.

El moviment nacional Txec, que culmina amb la independència del 1918, va orientar també els seus programes, ja des de molts anys enrere, a oposar-se a les condicions polítiques del moment i en contra del que quedava de l'absolutisme feudal. Els principis d'igualtat, d'antiaristocratismes i de democràcia eren part integral dels objectius als quals aspiraven. Foren cinc els "homes del 28 d'Octubre" que van proclamar aquell dia la independència de Txecoslovàquia: Rasín, Antonín Svehla, Frantisek Soukup, Jirí Stríbrný i l'eslovac Vavro Srobár. Van aprofitar la circumstància favorable que l'imperi austrohongarès estava molt feble i es va permetre les nacions que l'integraven a poder formar els seus governs. Mentre que l'imperi pensava que aquest govern nacional es mantindria dins de la federació, els líders del moviment nacional van declarar la independència.

La independència de Montenegro, que pràcticament posa punt i final a la tercera onada d'independències europees, també es sustenta, una vegada més, en les voluntats de modernització del país. Tot i compartir la mateixa llengua i cultura que Sèrbia, l'aspiració a una ràpida integració del país a la Unió Europea, entre les economies més potents del món i amb un mercat potencial de centenars de milions de persones, va esperonar les ànsies sobiranistes. Ja feia uns anys que Montenegro utilitzava l'euro com a moneda corrent i estava col·laborant amb el Tribunal de Drets Humans de l'Haia per assolir la homologació internacional de la seva democràcia. Tot plegat per seguir els exemples de Croàcia o Eslovènia, les dues economies emergents dels balcans, que pocs anys després de la seva sobirania ja presentaven uns índexs de creixement econòmic i benestar envejables, aconseguint Eslovènia l'entrada a la Unió Europea com a membre de ple dret.

De l'estudi d'aquests tres casos podem concloure que és evident que els conceptes de modernitat, de societat justa, d'igualtat d'oportunitats o de drets civils han anat evolucionant al llarg de la història, i que han estat reivindicats amb continguts diferents segons cada moment. Les possibilitats del context mundial, del sistema econòmic i l'evolució del pensament polític han determinat l'abast d'aquestes reivindicacions, però en tots els casos la consecució de l'Estat propi ha significat un salt cap a una societat més justa que la constituïda dins l'estat dominant. Al segle XIX, les lluites per la independència de Grècia i Bulgària per independitzar-se de l'imperi otomà tenien com a finalitat posar fi a un règim dèspota, arbitrari i absolutista per començar a construir societats liberals que, amb totes les limitacions —sobretot si les comparem amb les societats democràtiques actuals—, significaven un

avenç en el camí d'una societat més lliure. El mateix podem dir del programa polític dels moviments nacionals que orientaren la creació dels nous estats europeus en finalitzar la Primera Guerra Mundial. La constitució de Polònia, Txecoslovàquia, Àustria i la resta de nous estats amb la fi dels imperis austrohongarès, germànic i rus donà lloc també a societats més lliures. El record d'aquesta experiència tornà a impulsar les independències de molts d'aquests països després de la caiguda del mur de Berlín i de l'imperialisme soviètic

Malgrat totes aquestes evidències molts intel·lectuals unionistes, enemics d'acceptar la llibertat de les petites nacions han volgut identificar com a motor de la voluntat independentista l'aspiració de reconstruir una antiga nació romàntica, que suposadament va existir en un passat medieval i asseguruen que es pretén recuperar a través d'un programa antimodern i conservador. No és l'única fal·làcia que proclamen; també, sovint, diuen de independentisme que busca un altre objectiu: constituir un nou estat inquisitorial que es dedicarà a perseguir els individus per imposar un determinat model de valors i una societat lingüísticament i cultural homogènia perquè s'assembli al que fou la imaginària nació romàntica. Aquestes anàlisis han estat sempre manipulacions perpetrades per aquests intel·lectuals per tal de deslegitimar el moviment nacional. Han mentit directament o han intentat aprofitar el discurs de minories conservadores i reaccionàries que han pretès formar part del moviment. El cert és, però, que aquest moviment nacional només ha pogut esdevenir hegemònic dins la seva societat a partir d'un programa social i econòmic basat en la llibertat i la justícia que a cada moment històric s'ha pogut reivindicar.

Amb tot, i per ser objectius, cal apuntar que la comunicació d'una èpica històricoromàntica —ara ja substituïda per la nova èpica de les competicions esportives— que ens explica episodis exitosos del passat, a més de l'extensió de l'ús social d'una llengua i una cultura que és pròpia d'una societat, esdevenen polítiques normals i necessàries de qualsevol nació per assegurar la seva cohesió social. Aquesta cohesió — que consisteix en fer comprendre la necessitat que els membres d'una societat col·laborin entre ells i en assumir la diferència com a valor positiu— s'aconsegueix a través de l'exemple històric (de la reivindicació d'un passat de vida en comú que va permetre aconseguir fer grans gestes) i de la comunicació exclusiva que ofereix una llengua que ens permet diferenciar-nos de les altres societats i generar valors comuns. Això ens fa ser més proclius a ser solidaris entre els membres de la nació. A més cohesió nacional més solidaritat i, per tant, més fàcil serà per a l'Estat emprendre o dinamitzar els projectes col·lectius —construir grans infraestructures, garantir els serveis públics bàsics i l'educació obligatòria, una política de beques...- que són imprescindibles en qualsevol societat moderna per generar benestar. Totes les nacions del món fan el mateix perquè és necessari!

El moviment independentista amb la difusió d'aquesta èpica i de la llengua comuna i amb la reivindicació dels interessos nacionals construeix la consciència nacional. Això li permetrà anar fent evident entre els membres de la seva societat que la discriminació per part de l'Estat no és arbitrària, sinó que discrimina, precisament, per raó de pertànyer a un grup nacional diferent del que monopolitza l'Estat, i que, és clar, no vol deixar d'hegemonitzar-lo. Malgrat que el grup nacional feble no es reconegui clarament a si mateix, és reconegut perfectament i delimitat territorialment per aquest Estat, que el discrimina negant-li la igualtat de tracte respecte els altres grups nacionals que formen part d'aquest — un exemple català seria el del dèficit fiscal i la menor despesa per càpita de l'Estat als Països Catalans respecte les Castelles, Andalusia o Extremadura-. La paradoxa de no ser conscients d'una discriminació intencionada per part de l'Estat, l'ha de resoldre el moviment nacional treballant per consolidar una consciència nacional dins la seva societat que li permeti encarar un projecte emancipador per, finalment, poder assolir el desenvolupament cultural i econòmic al que té dret.

La comunicació d'una èpica romàntica, amb més o menys intensitat, d'una manera o altra, sempre s'evidencia en els moviments nacionals i en els Estats independents perquè és necessària. El que és realment important, estructural i comú en tots ells és que el programa polític sobre el que es pretén construir un nou Estat, sempre assegura la fi de les discriminacions i la consecució d'una societat més moderna, més justa i més cohesionada.

POSAR FI A LES DISCRIMINACIONS I LA RECERCA DEL BENESTAR: ORIGEN TAMBÉ DELS MOVIMENTS INDEPENDENTISTES MODERNS

Hem defensat al punt anterior que la gènesi i el motor que impulsa el moviment d'alliberament nacional és la presa de consciència d'una nació de ser objecte d'una discriminació, constant en el temps i que impedeix el seu desenvolupament econòmic social i cultural, per part de l'Estat monopolitzat o hegemonitzat per un altre grup nacional. El moviment independentista pretén posar fi a aquesta discriminació amb la creació d'un nou model de societat justa, a través de la constitució d'un Estat propi. Aquesta constant històrica la podem contrastar també amb alguns casos actuals:

Escòcia va suspendre voluntàriament el seu Parlament el 1707 per formar amb Anglaterra el Regne Unit. Durant els segles XVII i XVIII Escòcia va tenir una època de progrés econòmic i social al poder aprofitar i accedir als mercats de l'Imperi Britànic i de la mateixa Anglaterra. A conseqüència d'això durant el segle XIX l'independentisme escocès no va arrelar. L'SNP, el Partit Nacional Escocès, es va fundar el 1934, però no va tenir èxit a les urnes fins a finals dels

seixanta i, sobretot, a les eleccions generals de 1970 i 1974. L'independentisme escocès agafa embranzida aquells anys arran del descobriment de petroli al Mar del Nord. L'explotació de l'or negre la feia en exclusiva l'Estat britànic amb molt poca transparència sobre els beneficis que reportava. El fet que els beneficis resultants els acaparés en exclusiva l'Estat, va generar una sensació de discriminació en la societat escocesa i l'independentisme va progressar espectacularment. L'eslògan d'aquell moment "El petroli és d'Escòcia" va posar en relleu la contradicció que representava disposar d'una enorme riquesa natural amb els elevats índexs d'atur, de pobresa i de marginalitat amb els que convivia l'Escòcia del moment

Des del primer moment l'independentisme escocès posa l'èmfasi en les qüestions polítiques i econòmiques. Les culturals quedaran sempre en un segon terme i moltes de les particularitats que han exportat al món: vestits típics, històries de clans... són considerades més com un efecte crida per al turisme que com a constitutives de la identitat escocesa moderna.

La lluita pels beneficis del petroli va fer que la reivindicació d'un Parlament autònom s'estengués molt, però el 1979 el moviment nacional escocès va perdre el referèndum per al restabliment del Parlament escocès per la poca participació. Per contra, el 1997 es va aprovar la "devolution" amb un enorme suport i participació. Quins factors havien incidit, en els anys que van anar d'un referèndum a l'altre, per fer possible aquest tomb en els resultats?

L'elecció del govern conservador Thatcher el 1979 i les polítiques ultraliberals que el van caracteritzar foren la causa principal del canvi de la posició política de la societat escocesa. Escòcia tenia una dependència històrica de les indústries pesants que eren de propietat pública, en l'habitatge de protecció oficial i en el suport estatal de l'economia per mitjà d'empreses públiques. Es desmantellament progressiu de tots aquests suports per part del govern britànic va fer que acabés sent vist com a antiescocès. Molts escocesos van entendre que el marc polític del Regne Unit ja no era l'idoni per permetre el desenvolupament econòmic d'Escòcia i van començar a mirar cap a la Unió Europea i el seu model d'Estat del Benestar. Des del 1988 el lema "independència dins d'Europa" passà a ser el nou punt de referència del moviment nacional escocès. La Unió Europea s'assemblava més al model polític que els acords de 1707 pretenien crear - mercat únic, competitivitat, moneda comuna, política de defensa comuna, influència en la política internacional... - que no pas el Regne Unit de finals de segle XX.

El moviment nacional i republicà nord-irlandès va emergir de nou, amb molta força, arran de les mobilitzacions pels drets civils, durant els anys setanta del segle passat. La comunitat republicana estava farta de la discriminació respecte de la comunitat unionista. Aquesta última concentrava tot el poder

polític i l'administració britànica de la regió, tenia una taxa d'atur molt més baixa, i formava la policia nordirlandesa —la RUC, tristament famosa per la seva virulència antirepublicana—, i es reservava la direcció i els beneficis de l'economia de la regió. La sensació de menyspreu i discriminació que acumulava durant dècades la comunitat republicana va esclatar en forma de conflicte polític, en aquest cas per la reunificació amb la resta de l'illa, ja alliberada el 1921, i per la igualtat de drets civils i polítics.

El creixement del sobiranisme quebequès durant els anys seixanta del segle passat, que culmina amb els referèndums d'autodeterminació del 1980 i del 1995, s'explica per l'aposta continuada del govern federal canadenc d'afavorir, ja des dels anys vint, el traspàs de les inversions i les elits socials a Toronto. El Quebec, una nació potencialment rica, es va veure empobrida per l'aposta del govern federal de concentrar els sectors claus de l'activitat econòmica a la regió de Toronto. Actualment Montreal, la ciutat més poblada del Quebec, és la més pobra del Canadà.

Durant la crisi econòmica dels anys seixanta, es va culpar el govern canadenc de la situació i va emergir el sobiranisme brandant el lema "igualtat o independència". La sensació que el govern federal canadenc es negava a donar els mitjans a l'economia quebequesa per a la seva expansió, es va estendre ràpidament a amplis sectors de la població. La solució que es proposà en aquell context va ser la d'una reforma constitucional que acceptés la realitat francòfona quebequesa com a realitat diferenciada dins l'Estat canadenc, i que es reconegués el poble quebequès com a poble constituent del Canadà. Això per aconseguir una equiparació de l'estatus polític i la distribució del poder entre Ontario i el Quebec —els dos Estats més poblats-. Aquesta proposta de solució i pacte entre el Canadà i el Quebec va ser rebutjada de pla per l'Estat canadenc i des de llavors el suport a l'independentisme ha anat creixent — 49,5% a favor d'aquesta opció en el referèndum de 1995— i s'ha configurat com l'única proposta viable per assegurar el futur econòmic, polític i cultural del Quebec.

PERQUÈ L'INDEPENDENTISME HA TRIOMFAT AL LLARG DE LA HISTÒRIA?

PERQUÈ FINS FA POCS ANYS S'HAVIA MANTINGUT FEBLE EN EL MARC D'ESTATS DESENVOLUPATS?

Beneficis i costos de la independència

Qualsevol moviment independentista que pretén la construcció d'un nou Estat té com a missió difondre els avantatges que aquest projecte reportaria per a la ciutadania. A l'altra banda es troben els defensors del model unitari, que

exposaran els possibles costos socials i econòmics a curt i mitjà termini. Els altaveus d'aquests costos seran, bàsicament, l'Estat i la seva intel·lectualitat a través dels importants aparells mediàtics, socials i polítics de què disposa.

La ciutadania elabora en aquests processos un senzill esquema, més racional del que sovint es pensa, amb els avantatges i perjudicis que pugui reportar la independència. A partir d'un senzill esquema de costos i beneficis que incorpora, evidentment, altes dosis de subjectivitat —cada cost o benefici és valorat de forma diferent per cada individu—, cada ciutadà opta per adherir-se, o no, al programa sobiranista. La gravetat de la discriminació de la nació sense estat per part del poder central i el com d'hàbil i creïble sigui el moviment nacional a vincular la resolució de problemàtiques socials concretes a l'emancipació nacional, definiran la velocitat amb la que el discurs del moviment penetrarà entre els diferents grups socials.

Beneficis d'assolir la independència política: posar fi a les discriminacions

L'Objectiu de qualsevol societat moderna és assolir el màxim grau de desenvolupament que el context econòmic mundial permeti. Això dependrà dels instruments de què disposi aquesta societat per desenrotllar-se adequadament. Com hem analitzat, les nacions sense estat adopten consciència política quan se'ls neguen aquests instruments; les eines necessàries per poder créixer. Aquesta discriminació feta a consciència per part de l'Estat es produeix sempre que aquest no vol perdre els privilegis i l'acumulació de poder de què frueix.

A més discriminació més necessària i justa serà la reivindicació independentista. Tot allò que l'Estat nega, discrimina, a la nació dependent és tot allò que aquesta estarà en disposició d'aconseguir, de beneficiar-se, amb la independència política. En quins àmbits trobem discriminació? Quins seran els beneficis de la independència?

- *Poder disposar dels mitjans per a desenvolupar una economia competitiva i l'Estat del Benestar*: un sistema tributari propi, posar fi a l'espoli fiscal, tenir una capital amb influència política i econòmica al món per atraure inversió, poder decidir sobre les grans infraestructures, poder participar en organismes internacionals de decisió, un marc laboral propi, uns serveis públics avançats...

Els Estats que tenen molt concentrades les decisions de tipus polític i econòmic tendeixen a crear grans centres econòmics i de poder discriminant i empobrint a les perifèries (en alguns casos aquestes perifèries han estat nacions riques, que ara veuen com dia a dia perden creixement econòmic i capacitat per competir internacionalment). Ho fa Espanya amb Madrid empobrint i espoliant els Països Catalans, França amb París perjudicant les perifèries de l'Estat i el

Regne Unit amb Londres oblidant-se d'Escòcia i Gal·les. Per contra els Estats descentralitzats tendeixen a diversificar els pols de poder. Ho fan els Estats Units entre Nova York, Washington o Califòrnia, Alemanya entre Berlín, Frankfurt o Munic. En els primers casos és on s'evidencien les lògiques reaccions sobiranistes de les nacions perifèriques contra aquest model d'Estat.

- *Poder explotar o protegir adequadament els recursos naturals del país:* beneficiar-se dels rendiments de tenir petroli, gas o aigua o poder protegir els espais naturals i el paisatge per a desenvolupar una economia de la identitat.

Ha estat una pràctica comuna dels Estats dominants la rapinya dels recursos naturals i econòmics de les nacions sense estat: el Regne Unit amb el petroli d'Escòcia, Xile amb els boscos Maputxes, l'Irak amb el petroli del Kurdistan, Espanya amb l'intent de transvasament de l'Ebre o amb el continuat espoli fiscal, Itàlia amb els cementiris radioactius a Sardenya, França amb la urbanització de la costa mediterrània, Austràlia amb el petroli del Tímor. La independència d'aquestes nacions ha estat reivindicada per recuperar els beneficis i el control sobre aquests recursos naturals

- *La capacitat de construir un sistema democràtic i de drets humans avançat:* de drets i llibertats fonamentals (dret a la vida, d'associació, de llibertat d'expressió...) , de drets socials i econòmics (a la salut, a l'educació, a l'habitatge, als serveis socials, al transport...), de drets culturals i lingüístics i de drets d'última generació: de participació i d'accés a les tecnologies de la informació

Molts moviments nacionals han tingut com a màxima aconseguir la democràcia i el respecte als drets humans en la seva nació. La independència és, per a algun d'aquests moviments, una qüestió de vida o mort. L'exemple més actual és el de la lluita pels drets civils a Irlanda del nord, però també ho veiem a Txetxènia, a Kosovo, al Kurdistan, al Tíbet, a la Cabília, al Sàhara o a Palestina.

- *Accedir a un estatus de reconeixement i prestigi internacional de cultura i la identitat nacional:* que permeti universalitzar la cultura pròpia, la participació internacional de les seleccions esportives o el reconeixement i l'autoestima del país.

Hi ha estats que assumeixen la seva plurinacionalitat i l'exerceixen, i permeten a les nacions que el formen tenir veu pròpia al món en determinats àmbits (com el britànic o el danès amb Escòcia, Gal·les i les illes Faroe quan a la participació internacional de les seves seleccions). D'altres, en canvi, neguen qualsevol veu en l'àmbit internacional a les nacions que en formen part (com l'espanyol amb els Països Catalans, Euskal Herria o Galícia , Bèlgica amb

Flandes o Canadà amb el Quebec). Aquests últims sumen raons a la raó de la llibertat.

En general tots els moviments d'alliberament nacional estableixen en els seus programes una combinació de reivindicacions sobre els quatre àmbits que hem exposat. Cada nació prioritzarà aquells elements que, per una discriminació més evident per part de l'Estat, són més importants per assegurar el benestar i la seguretat de la seva gent. Els beneficis de la independència seran majors o menors en funció de com l'estat dominant hagi discriminat o compartit el poder en els quatre àmbits descrits.

Els costos que s'han argumentat contra la independència d'una nació

En algun moment s'han posat damunt la taula, amb més o menys intensitat, diferents arguments per rebutjar la necessitat de sobirania política. Fins als anys noranta alguns d'ells han tingut certa lògica i han influït —ralentitzant— alguns processos d'alliberament nacional en el primer món desenvolupat. Analitzem els més comuns.

La pèrdua del mercat nacional que garanteix un estat gran. El risc de crisi econòmica pel boicot de l'Estat

El risc de pèrdua del mercat nacional ha estat un element clau que ja va frenar les aspiracions independentistes catalanes durant els segles XIX i bona part del XX, fins a la creació de la Unió Europea i l'arribada de la globalització econòmica. Fins fa relativament poc els mercats es restringien bàsicament a les fronteres nacionals i un estat gran assegurava un espai vital per a la viabilitat econòmica de les empreses i la seva expansió. Als anys trenta del segle passat les campanyes de boicot als productes catalans per la reivindicació de l'Estatut van ser una constant i realment podien afectar a l'economia catalana. Ara aquest esquema ha quedat totalment obsolet. Més endavant en parlarem.

La capacitat de l'Estat dominant per reprimir el moviment independentista — Guerra, repressió, empresonaments— .

El factor de la repressió és també clau; una repressió contundent per part d'un estat fort en un context d'impunitat internacional pot crear consciència nacional en la nació dominada, però impedeix, físicament, la resolució del conflicte en favor d'aquesta. Només quan aquest estat s'afebleix o les normes internacionals li impedeixen l'exercici d'aquesta repressió torna a ser viable reprendre la via independentista (el franquisme ens serveix d'exemple).

El cop d'Estat franquista, el 1936 i la repressió posterior; exili, tortura, assassinats, morts en combat, són accions que dessagnen la joventut de tot un poble i la seva capacitat de lluita i organització. El mateix està passant de

manera cruenta a Palestina, al Tíbet, al Kurdistan turc o al Sàhara. És molt difícil, per no dir impossible, poder fer front a determinats nivells de repressió. Per això ha calgut treballar i esperar per un context internacional de respecte als drets humans i una certa democratització de l'Estat dominant el moviment independentista tornés a agafar força.

La capacitat de l'Estat per manipular l'opinió pública a través dels mitjans de comunicació: el discurs de la por i el complex d'inferioritat

La manipulació de l'opinió pública ha consistit sovint en les advertències constants per part dels mitjans afins a l'estat sobre la imminent crisi econòmica en la qual es submergirà la nació que es vol emancipar, o a la societat tancada i inquisitorial que es crearà si els "nacionalistes" aconseguixen els seus objectius. És una pràctica constant i en augment en tots aquests estats que sempre va acompanyada d'una estratègia i uns missatges més subtils per anar creant en la nació depenent un complex d'inferioritat que li impedeixi detectar les discriminacions que pateix, o que acabi considerant-les normals, pròpies de la seva condició de nació subalterna. La reproducció de tòpics negatius per part dels mitjans del tipus: els catalans són insolidaris, són gasius, són tancats, només miren per la "pela". Al costat dels tòpics positius que s'atribueixen els espanyols: valents, "castizos", solidaris, honrats, intenta crear un complex d'inferioritat entre els catalans per tal que ens apuntem a la identitat de prestigi –l'espanyola- i, per tant, assumim amb naturalitat la capitalitat d'aquest estat, Madrid, i les majors inversions que s'hi aboquen, l'espoli fiscal per ajudar els "germans pobres", el nostre fervor per les seleccions esportives espanyoles, etc...

Els Estats petits no són viables: els costos de transacció

No hi ha cap teoria econòmica raonable que estigui d'acord amb aquesta afirmació. Al món en el que vivim el nivell de renda o la taxa de creixement d'una economia no estan relacionats amb la grandària d'un país. L'únic argument que es podia al·legar per posar pegues a la independència d'un país petit: els costos que implica tenir estat, va decaure amb la creació de la Unió Europea. El costos addicionals que implica el fet tenir exèrcit, moneda pròpia, ambaixades arreu del món, algun rei oportunista que reclamava una antiga corona, una estructura burocràtica estatal, etc... ara han, pràcticament, desaparegut.

La política de defensa comuna, l'euro, la república com a sistema democràtic de govern, la informàtica i la reducció dels costos de la burocràcia, poder compartir ambaixades, etc... que permeten el formar part de la Unió Europea i les noves tecnologies de la informació i la comunicació han invalidat aquest argument. Que d'altra banda tampoc ha estat mai massa sòlid. Entre els Estats amb més renda per càpita del món sempre hi hem trobat països petits: Suïssa, Dinamarca, Suècia, Noruega, Mònaco o Andorra.

La creació de nous Estats va en contra del sentit de la història

És molt típic també l'argument dels intel·lectuals de l'Estat que en un món que s'unifica a través d'estructures supranacionals com la Unió Europea i d'organismes internacionals com l'ONU, no té sentit la reivindicació independentista. Aquesta afirmació només podria ser certa si aquests estats, a l'unificar-se i coordinar-se través d'aquests organismes, es plantegessin renunciar a la seva independència. I cap Estat renúncia a seguir tenint-ne. La cessió de competències cap a aquests organismes no invalida l'Estat, al contrari, el reforça cara a poder especialitzar-se en d'altres funcions de proximitat (com la prestació de serveis a la ciutadania o l'impuls al teixit productiu).

L'any 1946 hi havia 74 Estats al món mentre que al 1995 n'hi havia 192 i avui ja superen els 200. Ha passat exactament el contrari del que es vol afirmar. No serà que coordinació sí, però millor des de realitats polítiques, estats, còmplices de les societats que han de representar? És millor una unificació des de baix, des de les societats reals que adquireixen Estat per servir-se millor, que no des de dalt, a través de grans Estats que es distreuen massa reprimint moviments emancipadors i obliden la seva principals raó d'existir: servir la ciutadania.

Fins fa poc la balança no es decantava de forma clara

Al llarg de la història dels estats liberal-democràtics desenvolupats (Canadà, França, Regne Unit, Itàlia i Espanya) s'ha anat desenvolupant amb més o menys velocitat un estat de dret on molts dels drets humans han estat reconeguts. S'ha creat una economia moderna de mercat i s'ha acceptat finalment una o altra forma d'autonomia cultural. En aquest sentit, el moviment nacional ha vist com algunes de les seves reivindicacions les ha anat assumint l'estat, en un intent de restringir la força del moviment quan aquest podia créixer.

Simultàniament, a diferència de la situació dels imperis rus, germànic, austrohongarès o del bloc soviètic, aquests estats s'han mantingut sempre forts i han impedit, fins ara, la culminació de qualsevol procés independentista utilitzant l'argument de la pèrdua del mercat nacional, exercint la repressió sobre el moviment nacional, o difonent el discurs de la por a través dels mitjans de comunicació, controlats, en gran majoria, per grups econòmics afectes a l'estat. En algun cas, com l'espanyol, durant la repressió franquista, l'estat no ha dubtat a l'hora d'utilitzar vies violentes, i en d'altres, com el Canadà, ha arribat a pagar immenses sumes de diners a empreses publicitàries durant el referèndum de 1995, per fer campanya contra l'opció independentista.

La necessitat d'independència ha estat difícil de fer evident per a una majoria en un context com el que hem descrit. Els beneficis que podia comportar la secessió, segons les variables que més amunt hem definit, no han estat, fins ara, determinants, ja que l'estat ha anat evolucionant, tot i que molt lentament, cap a compartir certes quotes de poder amb les nacions que el conformen. Per contra, els costos de la independència han semblat elevats. Un balanç finalment ambigu per a la majoria ha comportat, fins als anys noranta, l'existència d'un independentisme consistent però no majoritari en aquestes nacions sense estat.

QUÈ HA CANVIAT AL MÓN PERQUÈ S'HAGIN ACCELERAT ELS PROCESSOS INDEPENDENTISTES?

UN HURACÀ HA ENTRAT EN ESCENA: LA GLOBALITZACIÓ

L'any 1999, a Seattle, a la reunió de l'Organització Mundial del Comerç, una batalla campal entre alterglobalitzadors i la policia nord-americana obre els ulls al món al procés que fa segles que es prepara i que ara s'accelera: la globalització, el procés de connexió de totes les societats del món en la seva economia, cultura i sistema polític a través de les noves tecnologies de la informació i la comunicació.

La globalització és un procés imparabile que ha penetrat com un huracà en la lògica dels processos d'alliberament nacional i en el nou paper i funcions que s'atribueixen als estats moderns. La constant històrica de creació de cada vegada més estats que abans apuntàvem, la globalització la reforça i l'esperona; per aprofitar millor les seves oportunitats i per fer front a les amenaces que porta implícites.

Més beneficis: La globalització fa augmentar els beneficis, la necessitat i les possibilitats de les nacions petites i mitjanes de tenir Estat

Els estats petits i mitjans són més competitiu que els grans estats dels que formen part

L'empresari japonès Kenichi Ohmae ja va predir l'any 1996 amb el seu llibre "la fi dels Estats nació" que l'estat gran que ha dirigit l'economia, la política i la societat, en el nou escenari global, esdevé antiprogressista, provincià i introspectiu. Aquests estats mantenen el paradigma de les àrees limitades –del mercat nacional, de l'orgull nacional, de la supremacia i el recel respecte altres grans Estat-nació- i aquestes percepcions només poden donar lloc a horitzons limitats. Aquesta idea se'ns fa evident si atenem al fet que el coneixement de segons i tercers idiomes, a més del propi, en aquests Estats és molt minoritari –

en això els espanyols s'enduen la palma-, o a una altra característica que els absorbeix l'energia social i política: el debat interminable que es produeix al seu si sobre la seva condició nacional i la inestabilitat del seu model institucional – són nació, nació de nacions o conjunt de nacions?, centralisme o descentralització, unitarisme o federalisme- .

Aquesta indefinició els fa perdre dia a dia la creativitat inherent a una societat cohesionada, amb valors comuns, que sap què és i on vol anar. I la creativitat i la innovació són, avui, el motor del creixement econòmic. Països petits com Finlàndia, Irlanda o Noruega han fet de la seva cohesió i la seva creativitat el motor del seu creixement econòmic i han passat, en pocs anys, a ser dels Estats amb més riquesa per càpita del món.

Tots aquests aspectes resten competitivitat a aquests Estats i els fan ser lents i pesats per reaccionar a la competència i la globalització. Perdre oportunitats perquè els seus ciutadans no saben parlar més idioma que el propi i, per tant, no poden aprofitar les enormes possibilitats del mercat global operant tot el temps que dediquen a debatre sobre que són o deixen de ser els deixa sense temps polític per debatre sobre el que els països normals debaten: sobre estratègies econòmiques per posicionar-se en el mercat global i sobre el paper de l'Estat per impulsar el teixit productiu. Encara ressona a la Catalunya d'avui, on degotegen dia a dia les deslocalitzacions industrials, la penosa sentència de l'exministre espanyol d'economia Carlos Solchaga que afirmava que la millor política industrial és la que no existeix.

Les nacions sense estat necessiten els instruments imprescindibles per competir amb igualtat de condicions amb la resta del món. Capitalitat, poder polític i representació internacional

Només un estat té capital d'estat. En el món globalitzat ser capital i ser estat és garantia d'aeroport internacional o de poder esdevenir seu d'empreses multinacionals només pel fet de ser un poder polític amb veu al món, de tenir una cadira assegurada als organismes mundials on es prenen les grans decisions econòmiques; la Unió Europea, l'ONU, l'Organització Mundial del Comerç, el Banc Mundial, El Fons Monetari Internacional.

La lògica de la globalització ens porta a una concentració de les principals empreses al voltant dels centres de poder polític, les capitals dels estats. En aquests centres de poder es prenen les decisions que afecten els sectors regulats de l'economia i és on es determinen les estratègies de l'Estat en organismes internacionals. Són també seu del ministeri d'afers exteriors que pacta amb altres estats convenis de col·laboració econòmica i la penetració de les empreses d'un i altre país en els mercats respectius. A més, el centre de

poder coincideix amb la seu de grans infraestructures com els aeroports que permeten vols intercontinentals, element clau per a la radicació de les seus de les multinacionals prop d'aquests aeroports. I tot això és Madrid. Barcelona, València i els Països Catalans han d'escollir ser centre d'aquest món globalitzat, amb les oportunitats que això comporta, o una perifèria regional amb una economia sucursal.

No tenir Estat implica, avui, no poder disposar dels instruments imprescindibles per progressar com a societat. I en el nostre cas, a més de no tenir-ne, en suportem un que ens va en contra per l'obsessió que el mena; el desenvolupament del seu centre i de la seva única capital política i econòmica; Madrid. En els últims anys el nombre d'empreses catalanes que han traspasat la seva seu social i fiscal a Madrid ha estat molt important. Pràcticament cap empresa de l'Íbex 35 té la seva seu social a Barcelona i les localitzacions de les inversions estrangeres a l'Estat espanyol parlen per elles mateixes. L'any 2001 Madrid s'emportà el 72% d'aquestes, mentre Catalunya només el 14%. L'any 2003 Madrid s'emportà el 62% i Catalunya el 16% (dades de la Secretaria de Estado de Comercio). Algú dubta per quines localitzacions opten les empreses multinacionals?

Els estats petits poden complir millor amb les noves funcions que la ciutadania exigeix a l'Estat modern

L'estat no desapareix es transforma. Els estats estan canviant les funcions principals; estan evolucionant d'un estat protector del mercat nacional i de l'interès nacional a un estat prestador de serveis. Els estats massa grans no són ja capaços de donar bons serveis a les demandes dels ciutadans, cada vegada més exigents. Per prestar serveis públics a les persones i al teixit productiu ho fa millor un estat petit o mitjà, cohesionat, amb un alt nivell de solidaritat, proper a la ciutadania i al teixit empresarial, que evita al màxim les tensions internes i que es concentra en guanyar la batalla de la competitivitat internacional i dels serveis públics de qualitat.

Alhora, fins i tot els estats més grans són massa petits per fer front amb eficàcia els reptes d'avui: catàstrofes naturals, epidèmies, estabilitat macroeconòmica, creació d'un espai de mercat prou gran, lluita contra el fonamentalisme, màfies internacionals i crim organitzat... Per això els estats grans estan quedant descol·locats en el món global, no fan bé ni el que fins ara feien ni el que ara haurien de fer. No hem de confondre, però, aquests estats grans (Espanya o França) amb els estats gegants (Estats Units, la Xina, Índia) que defineixen les grans àrees econòmiques del món i es poden comparar a la mateixa Unió Europea. Aquests compleixen unes funcions diferents a les dels estats grans de què parlem.

Els estats petits asseguren millor una identitat comuna per garantir la cohesió social quan hi ha fluxes d'immigració a gran escala.

La mobilitat de les persones també es globalitza. Milions de persones emigren cada any dels seus països de naixement per assentar-se en noves societats a la recerca de la millora de la seva qualitat de vida. Si l'acolliment de tota aquesta nova ciutadania no es fa adequadament es pot posar en risc la cohesió social de la comunitat receptora i la seva capacitat de generar benestar. La integració i l'acolliment de les persones immigrades, en estats petits i mitjans fortament cohesionats, és molt més senzill d'aconseguir que en grans estats on a la persona immigrada li és molt difícil ubicar-se en l'estructura social. La revolta dels immigrants de la perifèria de París l'any passat, o la implicació de ciutadans provinents de la immigració o de fills d'aquesta en els atemptats de Londres són un seriós avís que les coses en aquests estats no es poden fer bé.

Avui l'ONU i la UE comencen a valorar, més que mai, la diversitat d'identitats nacionals com a instrument d'integració i de creativitat per fer front als riscos de la globalització. La valorització de la identitat fa més difícil als grans estats atacar la seva diversitat interna. Tot i que formalment l'han de respectar encara mantenen en molts casos un menyspreu evident cap a tot el que no sigui la identitat del seu grup nacional hegemònic, però ara ho han de fer de forma molt menys agressiva que fa uns anys.

Els estats petits poden fer front amb més energia a les amenaces de la globalització

La globalització econòmica pot implicar que les empreses distribueixin les seves plantes de producció a qualsevol racó del món en funció dels menors costos que aquests indrets assegurin. Això porta a canvis en les localitzacions de moltes plantes de producció que desertitzen socialment i laboral la zona que abandonen. Fer front a aquest fenomen requereix d'una gran energia per part de l'estat perquè es farà necessària una negociació permanent i una bona política industrial cap a totes les empreses instal·lades en el seu territori. Cal passar de la gestió macro a la gestió micro en política industrial. Els estats petits sempre han estat molt més àgils i ràpids a l'hora d'oferir incentius fiscals i ajudes a l'empresa multinacional perquè es radiqui en el seu territori (Irlanda ho va fer, fins al punt de convertir-se en el "dragó" celta, en referència al creixement econòmic que va tenir similar al dels "dragons" asiàtics: Corea del Sud, Taiwan i Singapur), així com han procurat per una ràpida recol·locació de les persones que han pogut perdre una feina per una deslocalització, minimitzant els costos socials (pràctica habitual a Suècia). L'Estat espanyol és una bona mostra de la despreocupació quan a política industrial efectiva (ha prioritzat sempre els sectors financers i de la construcció) i quan a la sort de milers de treballadors que cada any es queden a l'atur per causa d'aquestes deslocalitzacions

Un altre aspecte lligat a la globalització és la mobilitat i la flexibilitat laboral que porta implícita i que pot desembocar en precarietat si no s'afina molt bé en les polítiques laborals que es portin a terme. L'Estat espanyol o el francès, que tenen molt centralitzada la negociació col·lectiva i la regulació laboral, són dels estats amb més precarietat laboral d'Europa. La proximitat del poder polític per vetllar per convenis col·lectius en tots els sectors i per crear una regulació laboral eficaç és clau per eradicar la precarietat. Així ho fan Estats com Holanda, Dinamarca o Finlàndia amb resultats molt bons.

Menys costos: la globalització està disminuint els costos associats al procés cap a la independència

Del mercat "nacional" al mercat global

El mercat global ha deslegitimats l'argument contrari a la independència que representava la necessitat de no trencar el "mercant nacional". Ara ja no és necessari un estat que protegeixi el "mercant nacional" dels productes forans amb onerosos aranzels, perquè tendeixen a desaparèixer en el mercat global. Ara cal un estat diferent, que es dediqui a col·laborar, colze a colze, amb el teixit productiu posant les bases per a la seva competitivitat: bona formació de capital humà, bones infraestructures i ajudes en R+D+I.

Les empreses ja no venen més o menys pel fet de formar part d'un Estat o d'un altre. Venen si el producte o servei que ofereixen és bo, bonic i barat. Els espanyols no compren cava català ni estiuegen a la Costa Brava perquè siguem compatriotes seus –més aviat ja intueixen que no en som– sinó perquè el producte que oferim és de primera qualitat. L'intent recent de boicot al cava català s'ha saldat amb un fracàs absolut per part dels seus promotors. En alguna zona de l'Estat el consum ha disminuït, però amb una bona campanya de promoció ha augmentat a Corea del Sud, el Japó i els Estats Units. Això és el mercat global!

Les noves tecnologies de la comunicació. Ponteiant els mitjans oficials

L'altre factor de canvi estructural el porta l'aparició de les noves tecnologies de la informació i la comunicació. Vaja, Internet i els mòbils. Aquests nous mitjans de comunicació han possibilitat "ponteiar" els grans mitjans de comunicació clàssics i establir una relació directa entre el creador d'idees i el receptor. Per entendre'ns, que la manipulació informativa per part dels estats dominants de la qual abans parlàvem pot ser contrareestada per informació veraç, comunicada directament pel moviment nacional. La pèrdua del PP de les últimes eleccions espanyoles, en part gràcies a aquests mitjans és tota una premonició del potencial que tenen en favor de la llibertat.

La pau mundial i el reconeixement del dret a l'autodeterminació

També ha disminuït molt la capacitat d'exercir la repressió contra el moviment nacional per part de l'estat. A ningú se li escapa que els estats desenvolupats, cada vegada més, formen part de marcs estables on la pau interna està garantida. Una de les funcions constitutives de la UE és el manteniment d'aquesta pau interna i el respecte als drets humans. Tot i que mai serà complert el respecte a aquests drets humans, avui és impensable una intervenció militar com la que representà l'aixecament franquista. La imatge dels tancs al carrer l'any 1981 avui ja no és possible. Les amenaces dels militars durant el procés de reforma de l'Estatut de Catalunya no han estat més que una farsa. Com deia Hegel: la història es repeteix dues vegades, la primera com a tragèdia, la segona com a farsa. La por a ser independentista, a militar i votar el moviment sobiranista, ha desaparegut.

Quan a la legitimitat de l'opció sobiranista s'ha guanyat molt en els darrers quinze anys. L'ONU i la Unió Europea han reconegut en diverses ocasions el dret a l'autodeterminació com a solució pacífica i democràtica dels conflictes nacionals. En els últims anys s'ha tornat a utilitzar l'apel·lació al "poble" i el dret inherent de tot poble a l'autodeterminació, com a única font de legitimitat per a la constitució d'estats independents. Així s'ha fet a Europa en la reunificació d'Alemanya, i en els referèndums independentistes de les repúbliques bàltiques i balcàniques. L'últim cas ha estat el del referèndum d'autodeterminació de Montenegro, que la UE va avalar i sobre el qual va emetre un document on s'especificaven a les condicions per a considerar-lo vàlid: que participés més del 50% del cens i que hi votés a favor, almenys, el 55% de l'electorat. Ambdues condicions es van complir i avui Europa compta amb un nou país reconegut

LA INDEPENDÈNCIA DELS PAÏSOS CATALANS: NECESSÀRIA I POSSIBLE

Tota l'anàlisi que hem fet fins al moment per als diferents moviments sobiranistes que actuen en el marc d'estats molt desenvolupats ens ha servit per emmarcar el moviment per la independència dels Països Catalans. Un moviment que treballa per posar fi a les discriminacions i al tracte desigual de l'Estat espanyol cap als Països Catalans respecte el que dona a Espanya. Com a nació sense estat de tamany mitjà els Països Catalans poden aspirar a aprofitar les avantatges que suposa tenir Estat en l'era de la globalització, així com ha vist reduir clarament els costos de la independència (qüestió que ja hem analitzat anteriorment i que en aquest capítol ja no tractarem). Tenim dret a aquesta independència, la necessitem i ja és possible assolir-la.

La voluntat de posar fi a les discriminacions per part de l'Estat espanyol i d'aprofitar millor el context de globalització per construir una societat moderna i justa és, també als Països catalans, el motor de l'independentisme. En els

últims anys el debat polític sobre aquestes qüestions ha guanyat molta força a casa nostra. La reivindicació de les inversions en infraestructures que se'ns han negat, la gestió de les grans infraestructures com els ports i aeroports, la urgència de posar fi al dèficit fiscal per construir un estat català del benestar, la reivindicació de sobirania per integrar la immigració o acabar amb la discriminació de Barcelona respecte de Madrid en el tracte que rep des de l'Estat, han estat demandes centrals del programa independentista que s'han acabat assumint pel conjunt del catalanisme, tot i que amb poca voluntat, per part de la resta de forces polítiques, de fer-ne un plet. L'independentisme està guanyant poc a poc la batalla de les idees però encara ha d'aconseguir la majoria social.

Després de l'anàlisi dels beneficis i costos que fa qualsevol ciutadà abans d'adherir-se o no a l'opció independentista, cada vegada més catalans i catalanes es decanten pel "sí" a la independència. Els diferents grups socials que conformen la nació van prenent consciència —segur que a diferents ritmes, però cada vegada amb menys dubtes— que la dependència política, econòmica i cultural respecte a Espanya és una llosa que ens impedeix avançar com a societat.

Els següents punts són algunes de les raons més importants que ens porten a concloure la necessitat d'independència política.

Amb la independència podem posar fi a les discriminacions de l'Estat espanyol que ens dificulten construir una societat justa i moderna

- ***Discriminats en el creixement econòmic i en els recursos i les competències per construir l'Estat del Benestar***

Amb l'espoli fiscal: baix creixement econòmic i poc Estat del Benestar

L'any 2003 el dèficit fiscal —allò que recapta l'Estat i no ens torna— fou a Catalunya de 12.000 a 15.000 milions d'euros. Una xifra escandalosa que implica que cada ciutadà català pagui, sense rebre res a canvi, més de 2000 euros per any a l'Estat espanyol. El dèficit fiscal català es situa al voltant del 10% del PIB (Producte Interior Brut: valor total de béns i serveis elaborats en un any) i no aguanta cap comparació amb altres regions de PIB semblant de la Unió Europea. Tampoc de la resta del món: l'Estat de Califòrnia, el més ric dels EUA, aporta als estats més pobres només el 2% del seu PIB. Per reblar la contundència de la xifra de dèficit fiscal que pateix Catalunya, basta comentar que la fi del dèficit fiscal permetria incrementar en dues terceres parts el pressupost anual de la Generalitat. És a dir, la despesa pública de Catalunya podria incrementar-se en més d'un 60% si recuperéssim aquests diners que van a Madrid i no tornen. Pel País Valencià i les Illes el dèficit fiscal fou, l'any 2000, sobre el PIB, del 6,3% i del 10,4% respectivament, unes xifres que els

han abocat també a patir unes conseqüències semblants a les de Catalunya en termes de creixement i de benestar.

Els professors Ramon Tremosa i Jordi Pons han demostrat com el dèficit fiscal i la consegüent poca inversió en infraestructures, R+D i educació és la principal causa que en els últims deu anys l'economia catalana hagi crescut per sota de l'espanyola. Espanya està creixent econòmicament i els Països Catalans s'estan empobrint relativament per l'espòli fiscal al que se sotmet als ciutadans del país. L'any 1997, (si considerem la mitjana de l'estat en 100) Madrid tenia un PIB per habitant de 101, el País Basc de 94 i Catalunya de 100. L'any 2001 Madrid ja el tenia de 112,5, el País Basc de 105 i Catalunya es quedava estancada en 100,7

El dèficit fiscal afecta també a l'increment del cost de la vida a Catalunya –que és un 10% més elevat que la mitjana espanyola- per culpa dels peatges addicionals que els ciutadans del país han de pagar per no disposar dels bons serveis públics als que tenen dret. El pagament d'autopistes de peatge, d'escola concertada i de mútues sanitàries privades conformen un impost addicional que s'obliga a pagar als catalans i catalanes. Recuperant aquests 12.000 milions d'euros ens podriem apropar al nivell de drets socials que tenen els països nòrdics; es podrien fer increments substancials de les partides per a la sanitat, l'educació i l'habitatge i es podria crear un sistema universal de serveis socials per la gent gran i d'ajudes a les famílies

Com a conseqüència d'aquest espòli fiscal la despesa en sanitat i educació a Catalunya és més baixa que la mitjana de l'Estat i, òbviament, que la mitjana de la Unió Europea, tot i pagar el mateix volum d'impostos que a Europa (sobre el 40% del PIB i amb un PIB per càpita similar al de la mitjana europea). La despesa en educació a Catalunya fou, l'any 2000, del 3,21% del PIB, mentre que la mitjana espanyola va ser del 4,5%, i la de la UE del 5,5%. Això explica que, per exemple, a Catalunya encara hi hagi 643 aules en "barracons" i a Madrid només 82 o que la política de beques de l'Estat segueixi els mateixos criteris discriminadors: mentre a Catalunya es van concedir 216.000 beques per a una població estudiantil d'1.100.000 alumnes a Madrid se'n van concedir 332.000 per a una població de 1.038.000 alumnes.

La despesa en salut manté unes tendències similars a la de l'educació. L'any 2000 Catalunya només va poder destinar el 5% del seu PIB a la despesa en salut, mentre Espanya podia destinar el 5,7% i Europa s'enfilava fins al 7,1%. Mentre a Catalunya les llistes d'espera no paren de créixer a moltes comunitats autònomes la ortodòncia és gratuïta i a Andalusia poden ampliar el catàleg de productes farmacèutics finançats per la sanitat pública. Tot plegat mentre ens diuen insolidaris i a Catalunya 1.445.000 persones viuen al llindar de la pobresa i a Extremadura només es troben en aquesta situació 108.000 persones.

La poca inversió de l'Estat en infraestructures

En la minsa inversió de l'Estat a Catalunya -una decisió freda, conscient i política que cada any pren el Ministeri de Foment espanyol- ens adonem de la magnitud de la discriminació dels Països Catalans respecte Espanya (les Castelles, Andalusia i les seves respectives perifèries). Entre els anys 1997 i 2003 la inversió pública de l'Estat a Catalunya fou, de mitjana, del 9,45% mentre representa el 16% de la població de l'Estat i hi aporta el 18,5% del PIB i el 21% dels impostos. Al País Valencià la inversió pública va ser del 4,57% i a les Illes de l'1,46%, unes xifres que quedem també molt lluny del que els pertocaria. Això explica que a Catalunya es concentren el 30% de les autopistes i es recaptin el 43% dels peatges de peatge de tot l'estat quan només representa el 6% del territori. El dèficit acumulat en infraestructures que ha calculat la Cambra de Comerç de Barcelona és de més de 6000 milions d'euros, una autèntica barbaritat.

També podem observar aquesta constant en temes més concrets. Les inversions de l'Estat per ampliar l'aeroport de Madrid van ser de 6.185 milions d'euros mentre que les previstes per al del Prat són de 2.300, tot i ser un dels aeroports d'Europa amb més creixement de passatgers. La xarxa de metro de Madrid compta amb 231 km i la de Barcelona només amb 88 quan la població d'ambdues àrees metropolitanes és similar. El bitllet de metro està subvencionat amb diners públics, però amb diferents criteris, a Madrid amb 0,3€ i a Barcelona amb 0,14€. Quan tocarà dir prou a tot això?

Ens neguen la gestió de les grans infraestructures: l'aeroport del Prat

Aena, l'empresa pública que gestiona els aeroports espanyols, té el "mèrit" de fer la gestió aeroportuària més centralitzada del món. Hi ha coses que només poden passar a l'Estat Espanyol. Mentre tot el món opta per descentralitzar la gestió dels aeroports per fer-los més competitius, Espanya es nega a traspasar la gestió de l'aeroport del Prat. Què hi ha darrere aquesta decisió? Política. La voluntat d'afavorir, amb la condemna a l'aeroport del Prat a vols de baix cost, la centralitat política i econòmica de Madrid. I, per si no n'hi ha prou, fins els directius d'Ibèria es permeten el luxe de retirar vols d'un aeroport que, gràcies al pont aeri, els ha reportat incomptables beneficis.

Sense vols regulars i directes a les principals destinacions del món Barcelona es convertirà en un sistema subsidiari de Madrid. Cap empresa seriosa s'instal·larà en un país, l'aeroport del qual, no és capaç de connectar-la directament amb la ciutat on està la seva seu central. Discriminant-nos de la gestió de les grans infraestructures: els ports i aeroports, l'Estat pretén assegurar-se el control de la nostra economia i que el nostre creixement no superi el de Madrid. Les bones intencions d'alguns partits que creuen que tot plegat es redueix a problemes tècnics toparan, una vegada i una altra, amb la

negativa al traspàs. En aquest punt ens adonem de la magnitud del problema de la dependència

Limitats per poder impulsar la necessària reconversió industrial cap a l'economia del coneixement

L'arribada de la globalització ha posat en evidència una mancança estructural dels Països Catalans: el descens continuat de la competitivitat i la productivitat de l'economia catalana. El model industrial i econòmic català està sotmès a la pressió de la competència mundial i, malauradament, les deslocalitzacions cercant mà d'obra més barata i el tancament d'indústries per la competència ferotge de la Xina o l'Índia és una constant. Els Països Catalans ja no poden competir en mà d'obra barata, ni poden vertebrar-se econòmicament al voltant de sectors relativament dèbils com el tèxtil o l'automoció.

Necessitem millorar urgentment els factors de productivitat: la formació de capital humà (l'educació), les infraestructures i la inversió en recerca i desenvolupament de noves tecnologies i tècniques. I això necessita de molts recursos que no tenim. En aquests tres àmbits estem invertint molt per sota de la mitjana europea, i això ens aboca any rere any a la pèrdua de posicions en l'economia internacional. O acabem amb el dèficit fiscal per invertir-lo en la millora de la nostra competitivitat o els Països Catalans perdran temps econòmic, i corren el risc de sucursalitzar-se agafant el rol de regió espanyola especialitzada en serveis com el turisme o la gastronomia.

Limitats per fer front als nous reptes socials de les societats modernes: immigració, envelliment, i dona treballadora

Totes les societats modernes estan en evolució i els Països Catalans no en són cap excepció. L'excepció és la manca de capacitat política i econòmica que no tenim per fer-hi front. En els últims deu anys, Catalunya ha rebut prop d'un milió de noves persones immigrades. Una revolució demogràfica en tota regla. La immigració ha acabat de col·lapsar els serveis públics, als quals òbviament té dret, i el país està en una situació de risc de trencament de la cohesió social. A això hem d'afegir-hi l'envelliment de la població i l'increment de despesa en serveis socials que això comporta. I la incorporació de la dona al mercat laboral. Perquè aquesta incorporació es faci en igualtat d'oportunitats amb l'home caldrà crear una potent xarxa de serveis socials d'ajuda a les famílies: escoles bressol, residències, centres de dia... Aquests tres factors obliguen a una inversió milionària en serveis públics que els Països Catalans no poden afrontar per causa de l'espoli fiscal. Altres zones de l'Estat, tot i pagar molt menys, estan rebent un finançament per càpita molt més elevat i tenen una millor dotació de serveis públics.

Limitats també per disminuir la precarietat juvenil

Els grans oblidats de la política d'avui són els joves. La generació més ben preparada de la història s'està trobant amb un mercat laboral que no li paga ni mil euros mensuals, i el contracta en precari. El preu dels pisos, les guarderies, els peatges, el major cost de la vida... estan portant el jovent a la frustració i l'estrès. La societat catalana està perdent mobilitat social al mateix ritme que perd competitivitat. El jove d'avui no troba el camí per on pujar en l'escala social. La pèrdua de competitivitat posa en risc el teixit empresarial punter i fa que la joventut perdi oportunitats.

La seva progressiva especialització en el sector serveis de l'economia catalana fa abaixar el conjunt de la massa salarial, i provoca una caiguda lliure dels salaris als quals pot accedir aquest jove. Correm el risc que els millors elements del país decideixin marxar. Cal una nova regulació laboral que asseguri un salari digne per al jove i una estabilitat laboral. Amb la consecució del marc català de relacions laborals i una economia competitiva és possible. Però el sindicalisme espanyol i l'Estat, fent-li costat, han considerat la unitat del marc laboral espanyol innegociable en nom de la unitat d'Espanya. Els canvis que calen són, sobretot per al jovent, urgents.

- ***Discriminats a no poder protegir adequadament els recursos naturals del país***

La campanya per impedir el transvasament del riu Ebre per part del govern del PP va durar més de dos anys. Només desenes de manifestacions a Madrid, Brusel·les, Barcelona i a les mateixes Terres de l'Ebre i una lluita memorable van aconseguir, finalment, la derogació del projecte. Els nostres principals recursos naturals estan subjectes a la voluntat del govern espanyol de torn.

L'Estatut que va aprovar el Parlament de Catalunya establia la necessitat d'un informe determinant de la Generalitat en el cas que l'Estat espanyol volgués fer un transvasament de qualsevol riu català. Amb aquest article la Generalitat estava en disposició de frenar projectes que, en el futur, es poguessin tornar a plantejar el transvasament del riu Ebre, un gran patrimoni natural del qual en depèn tot un ecosistema i bona part de l'economia de les comarques que el voregen. Les retallades a l'estatut van fer desaparèixer, també, aquesta garantia i, hores d'ara, tornem a estar a l'empara de les decisions del govern espanyol de torn i de la capacitat de mobilització i resposta de la societat catalana per aturar els projectes contra el nostre medi natural.

Els Països Catalans són una nació molt castigada per la degradació dels seus espais naturals: la urbanització desmesurada del seu litoral, la proliferació d'urbanitzacions i camps de golf per tots els racons del país, els intents de transvasament de l'Ebre i el del xúquer, les plantes nuclears en actiu, el traçat d'algunes infraestructures.... La protecció d'aquests espais representa una responsabilitat de tots els catalans i les catalanes d'avui per preservar l'equilibri

del país amb el medi i fer possible un creixement econòmic sostingut i sostenible. La nostra dependència deixa, però, constantment en precari aquesta voluntat.

- ***Discriminats de les garanties democràtiques i sense la possibilitat de construir un sistema democràtic avançat***

L'Estatut aprovat pel Parlament de Catalunya l'any 2005 va ser recolzat pel 90% dels diputats i diputades. Malgrat aquesta gran legitimitat democràtica hem hagut d'escoltar durant tota la seva tramitació a Madrid incomptables insults i amenaces pel text aprovat. Començant per l'amenaça de l'exèrcit d'actuar sinó es suprimia el reconeixement de Catalunya com a nació, tot recordant l'article vuitè de la Constitució espanyola que deixa, expressament, en les seves mans la garantia de la unitat d'Espanya, passant pel president de la patronal espanyola, José Maria Cuevas que afirmà que l'Estatut era una aberració, seguit pel mateix Alfonso Guerra recordant que se l'havien raspallat a plaer, i continuant amb la campanya de boicot als productes catalans que s'inicià aparentment de forma anònima però amb el suport implícit de tota la dreta espanyola. Tot plegat ha dibuixat un escenari d'amenaça constant a tota reivindicació democràtica que es pugui fer des de Catalunya i deixa el país en una autèntica indefensió i sense les mínimes garanties per a qualsevol proposta democràtica que pugui alterar l'status quo del poder. En aquest sentit editorials dels principals diaris internacionals –Financial Times, The Guardian, Le Monde o The Economist– s'han manifestat molt preocupades pels dèficits democràtics de l'Estat espanyol,

El mateix Manuel Fraga, de tornada de tot, ha dit el que molts pensen:

“... Cataluña fue ocupada por Felipe IV, Felipe V que la venció, fue bombardeada por el general Espartero, que era un general revolucionario, y la ocupamos en 1939 y estamos dispuestos a ocuparla tantas veces como sea necesario y para eso yo estoy dispuesto a coger el fusil de nuevo. Por consiguiente ya saben ustedes a qué atenerse...” Més enllà de la impossibilitat d'una ocupació militar dels Països Catalans en un moment en que l'Estat espanyol i el francès formen part de la Unió Europea, no deixa de ser cert que tenim damunt nostre una espasa de damocles que permanentment amenaça la nostre lliure capacitat de decisió i proposta i impedeix que puguem construir una veritable democràcia. La mateixa negativa de l'Estat a traspassar les competències a la Generalitat per poder autoritzar referèndums és una mostra de la por d'Espanya a la participació democràtica. Com es pot complir el mandat dels ciutadans en aquestes condicions? Una societat moderna no pot tolerar aquesta situació. Encara més, s'ha de deslliurar de qui la pugui sotmetre a aquesta situació.

Discriminats en la participació en el poder polític, econòmic, judicial, comunicatiu...

La democràcia només ha arribat, i amb grans dèficits, al sistema polític. També s'han democratitzat la resta de poders espanyols? el judicial, l'exèrcit, la patronal, les grans empreses dels sectors regulats, els alts funcionaris de l'Estat, els propietaris dels mitjans de comunicació? És evident que no. Un repàs a les cúpules d'aquests poders ens permetrà resseguir el fil blau del franquisme en molts dels seus representants: els fills, nets o, fins fa poc, els mateixos que van ser privilegiats del feixisme i col·locats al rovell de l'ou del poder per aquest règim continuen manant. Els Aznar, els Fraga, els Martín Villa, els Gallardón, els Bono, els Tejero, els Jiménez de Parga, els Cuevas, els Samaranch... són cognoms que podíem trobar en les estructures de poder del franquisme i que segueixen presents en una democràcia hereva d'una la transició-transacció que mai va revisar el passat feixista. Les actituds de boicot del poder judicial respecte el procés de pau i la de tots els poders respecte l'Estatut del Parlament només s'entenen per la pertinença de les seves elits, almenys en una part significativa, a aquest fil blau del franquisme.

La mobilitat social en aquestes elits és quasi inexistent. En les cúpules d'aquests poders existeix, implícita, una discriminació de classe social –no hi trobem els fills de les classes populars de l'Espanya antifranquista- i dels grups nacionals que es van posicionar contra la dictadura. En totes aquestes estructures difícilment hi trobarem gaires catalans, i menys que hi hagin arribat no per llinatge, sinó per mèrit. Les estructures de poder a l'Estat espanyol estan encara monopolitzades per espanyols de cor i sovint bloquejades a l'esperit democràtic i escasses de ciutadans provinents dels Països Catalans. La negativa a qualsevol descentralització que ha mostrat el poder judicial, organismes reguladors com el de les telecomunicacions, el Banc d'Espanya, la patronal CEOE, els grups públics de comunicació (retallada a les desconexions de TVE i al pressupost de Ràdio 4) ens mostren la por atàvica a perdre de vista la seguretat que els ofereix Madrid, on tots junts s'hi troben la mar de bé.

Una última qüestió que motiva l'enunciat d'aquest apartat és debat que promouen Rodríguez Ibarra, Bono, Fraga i demés sobre la limitació de la representació dels partits nacionals catalans, bascs i gallecs a les corts espanyoles. Ningú s'ha atrevit encara a posar-ho en pràctica, però la temptació hi és. És molt greu el voler apartar de la vida política de l'Estat aquells qui poden posar traves a la lliure voluntat dels grans partits espanyols. I més quan només hi ha tres partits estatals amb representació, un fet insòlit en tot Europa on el multipartidisme és la norma.

- ***Discriminats en la difusió de la nostra llengua, cultura, senyes d'identitat i en la capacitat per construir la nostra identitat comuna***

En ple segle XXI i en l'economia del coneixement els Països Catalans encara s'han de defensar de les accions per desmembrar la unitat de la seva llengua.

L'última amb l'aprovació del nou Estatut valencià on s'ha inventat la llengua valenciana. Sense unitat de la llengua s'afebleix el conjunt de la cultura i les seves capacitats i potencialitats: les dels seus creadors i la del seu mercat, i aquest precepte el coneixen perfectament Ebre enllà i per això la boicotegen

L'Estat espanyol no només no es manté neutre en les qüestions que afecten la nostra identitat sinó que el tenim sistemàticament en contra. El boicot a la participació internacional de les seleccions pròpies, com fou el cas de l'hoquei sobre patins a Fresno, és d'escàndol internacional. Les 500.000 signatures que es van recollir en favor de les seleccions catalanes no han servit, als ulls de l'Estat, absolutament per a res. El desinterès cap a tot allò que soni a català es fa evident quan ens adonem que hi ha més universitats que ensenyen el català a Alemanya que a Espanya.

En més àmbits trobem les dificultats que ens posa l'Estat per poder fer de la catalana una identitat compartida. La negativa de l'Estat a cedir les competències per acollir i integrar la immigració així com la discriminació del català en els mitjans de comunicació estatals fan molt difícil la construcció d'una identitat nacional compartida per la ciutadania. La identitat té més que mai una importància cabdal, perquè a més d'assegurar la integració i la implicació dels membres en una societat, és el motor per a la creativitat. I la creativitat és, en l'economia de les noves tecnologies i el coneixement, el motor del creixement econòmic. La identitat es correspon amb el sentiment de gratitud cap al poble del qual es forma part. Genera un retorn a la societat en forma de compromís social i generació de creativitat. Els Països Catalans poden ser un espai de creativitat original, de cohesió i de creixement només si mantenen una identitat pròpia. Identitat modulada i ampliada per les aportacions de les noves generacions i onades migratòries, sí, però amb un perfil original que ens serà d'un gran valor per al futur.

Amb la independència podem aprofitar les avantatges de ser un Estat petit o mitjà en l'era de la globalització

Abans hem descrit les avantatges que els Estats petits i mitjans tenen front els grans per aprofitar millor la globalització i els reptes que aquesta planteja. En el cas dels Països Catalans aquesta avantatja és, si cap, encara més clara. La nostra situació geogràfica i una cultura forjada a partir de ser una terra de pas i de successius assentaments humans, ens fan ser especialment proclius a mirar més enllà de les nostres fronteres, cap Europa i el món. Aquesta predisposició a tot allò que ve de terra i mar enllà ens ha permès tenir una cultura oberta, ser un poble tolerant i, en general, una predisposició a conèixer llengües i viatjar i som enormement creatius. A cada racó del món sempre et trobaràs, almenys, un japonès i un català.

La nostra forma de ser està molt ben connectada amb les actituds que requereix la nova economia per ser un país competitiu. Sense la llosa i el fre que representa Espanya, els Països Catalans podrien assolir alts nivells de competitivitat. Amb una Barcelona capital d'Estat els instruments imprescindibles per competir amb igualtat de condicions amb la resta del món s'aconseguirien o es posarien en marxa de manera immediata: la captació d'inversions estrangeres, un aeroport intercontinental, les infraestructures per connectar-nos millor al món, uns ports que poguessin ser la plataforma logística del sud d'Europa o la representació internacional del nostre país. Molts dels debats esgotadors que ara mateix tenim amb el govern espanyol sobre aquests temes es resoldrien amb absoluta naturalitat en favor del país.

Els Països Catalans no serien un estat amb velleïtats expansionistes com l'espanyol o el francès. No pretendríem estar entre les vuit potències mundials, sinó esdevenir una potència del Benestar i el creixement econòmic. Seríem un Estat especialitzat en oferir serveis a la nostra ciutadania; amb un Estat del Benestar que ens equiparés als Països nòrdics, amb un suport exhaustiu al nostre teixit empresarial perquè sigui emprenedor i s'internacionalitzi, amb polítiques potents de solidaritat i cooperació amb la resta del món. Tot el que la nostra dependència ara ens nega i ens dificulta per poder fer front a problemes que estan associats al procés de globalització: la precarietat i la immigració.

Un Estat català podria fer un seguiment conveni a conveni de les fonts de precarietat i establir una normativa laboral que donés seguretat als nostres joves els treballadors i treballadores que es troben en aquesta situació. Com faria del català la llengua comuna i d'integració de les persones nouvingudes. La nostra forma de ser no demana orígens per ser considerat català, només voluntat de construir plegats el camí. Parlar la nostra llengua és sempre suficient per ser considerat dels nostres. Som una de les identitats més fàcils d'adquirir del món, i això és un potencial enorme cara a aconseguir una Catalunya cohesionada, creativa i amb futur.